

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden Junius' 4. dik napján, 1816-dik esztendőben.

Olasz Ország.

Romából, Május' 9-dik napján így ir-
tak: — “

„Nem lehet elhinni, hogy melly sok nehézségekkel kénytelenítették küszködni a' Romai Országlószék, mely sok új ter-
beket kénytelenítették hordozni, mellyek mind a' Frantziáktól maradtak réá, és mely sok féle részrehajlásokkal kénytelenítették küszködni, a' mellyek őtet megszűnés nél-
kül kritizálják, 's kiméllésnélkül majd egy majd más fogyatkozást találnak benne; pe-
dig, ha annak belső állapotjával meg-
merkednének, nem soká minden arról
való bal vélekedéseiket le fognák tenni. —

Beszélték, hogy a' Nápolyi Koro-
naörökös nem soká *Romába* fogna jöni a'
maga atyja' bátyjának IV-dik Károlynak
(a' nyugodalomban lévő *Spanyol Királynak*)
meglátására. De bizonyos tekintetek, mi-
lyenek az Udvaroknak egymáseránt való
rendtartásaik is, meg nem engedik ezen
Princznek azt, hogy *Romába* jöhessen,
melyre nézve jónak találta azt projektálni,
hogy egymásnak meglátására mind kettő-
jök *Velletri* városában jelenjenek-
meg. —

„Kardinális *Maury*, a' Szent Atyától
eleibe szabott penitencia tartást elvégez-
vén, 's azután az ő Szentsége' kegyelmébe
ismét bévétetvén, már a' több Kardináli-

soknak látogatássokra is elment, de, mint
mondják, nem sokan bocsátották-bé ma-
gokhoz.

Valamint minden más Ánglus tengeri
Konzulokhoz, úgy a' *Livornóban* lévőhöz
is olyan parantsolat ment az Ánglus Minis-
tertől *Lord Castlereaghtól*, hogy vigyázat-
tal legyenek, hogy a' *Jóniai* egyesült
Szigetek' hajói, minden nemzetek által úgy
megbetsültsenek, mint éppen az Ángliai
hajók. —

Lord Exmouth, a' Középtengeren
lévő Ánglus hadi hajós sereg' vezére, így
irt az *Algiriai* tengerről Aprilis' 6-dikán a'
Nápolyi Királyhoz: — “

„Legnagyobb gyönyörűséggel terjesz-
tem Felséged' eleibe igaz szívből származó
jó kívánságomat azért, hogy iparkodásaim,
mellyek oda czéloztak, hogy az *Algiriai*
Fejedelmet a' hadi inségeknek megszünte-
tésére 's a' békességes életre réá vehessük,
szerentsés véget értek. Hízeltedek azzal
magamnak, hogy a' békességet oly feltéte-
lek szerént kötöttük-meg, mellyek megér-
demlik a' Felséged' helybehagyását. En-
gem' nagyon bizonyossá tett ez a' Fejede-
lem, hogy hűségesen meg fogja tartani a'
kötésnek feltételeit. De tudtára is adtam
néki tökéletesen, hogy az ő politikai léte-
le egyedül csak az ő hűséges és mértékletes
magaviseletétől legyen felfüggesztetve; és
hogy ő taval, az által, hogy ezen principiu-

moktól eltávozott, egész Európát boszszú-
 álló haragra gerjesztette maga ellen, a'
 melly keszen áll, hogy a' Bárbarus Feje-
 delmeknek egész egygyesített erővel elle-
 nek álljon. Által láthatja Felséged a' mi
 Nápolyban lévő Konzulunkhoz küldött tu-
 dósításomból, hogy melly nagy nehézsé-
 gekkel kellett nekem küszködnöm. Nem
 is gondolom, hogy valami igaz okra néz-
 ve kényszerithettem volna őtet arra, hogy
 a' nálla rabságban lévő keresztényekért, a'
 kötésben feltételeve lévő váltságánál keve-
 sebbet elvegyen, minekutánna azt a' nagy
 summát, mellyet ő a' békességért kívánt,
 tőlle megtagadtam volna, és neki az esz-
 tendőnként való 24,000 piasterekért tenge-
 ri és egyéb hadi munitziót ígértem volna.
 A' Felséged' alattvalói, nagy háládatossággal
 fognak Felségedhez ezen jó téteményért
 lenni, és én nagy meglepéssel fogom
 azt hallani, hogy a' Felséged erántam való
 kegyelmességét el nem vesztettem. Mar-
 quis *Circellónak* tökéletesen szemel eleile
 terjesztetem azt, hogy melly szükséges le-
 gyen az, hogy a' Nápolyi Országlószék, az
 előszöri váltságfizetést, melly eránt sze-
 mélyesen ígéretet tettem, pontosan megte-
 gye; ez a' tselekedet legnagyobb bizodal-
 mat fog ezen (tolvaj) Fejedelemnél a' Fel-
 séged' Országlása eránt gerjeszteni, 's en-
 nek a' Fejedelemnek nagy meglepédésére
 fog szolgálni. Szerentsém van lenni Fel-
 ségednek, 's a' t. — “

Exmouth.

(Mint gondolkozzék Lord *Exmouthnak*
 ezen közbenjáróskodásáról még a' Ministe-
 rium' újsága a' *Londoni* Kurir is, megir-
 tuk a' közelebb költ M. Kurirban, a' 344-
 dik napnak 2-dik hasábján)

A m e r i k a.

Nem régen az Angliai Parlamentum'
 alsó házában nagyon felvettek volt néme-
 lyek azoknak az *Anglusoknak* ügyit, kik
 a' *Karthagénai* insurgenseket minden mó-
 don elosegelleni iparkodtak, 's azután a'

Spanyol Generális *Morilló* serege által Kar-
 thagénába bészorittatván, ott fogságra estek,
 's halálra ítéltettek. Minister Lord *Cast-
 lereagh* azzal biztatta vala a' Parlamen-
 tumot, hogy ezen fogságra esett Ánglu-
 soknak rokonaik tsendes elmével lehetnek
 's nintsen miért nyúghatatlankodjanak, mint-
 hogy az Angliai Ministerium már minden
 lépéseket megtett a' *Spanyol* udvarnál ezen
 szerentsétlenekért. Most ellenben a' van a'
Jamaikai levelekben, hogy kilentzet az
 említett Ánglusok között tsakugyan agyon
 lövetett *Morilló Mártzius'* 2-dikán,
Hyslop pedig még most is a' fogházban vár-
 ja bizontalan sorsának kimenetelét. A' Lord
Castlereagh' biztató szavai és ez a' *Jamaikai*
 új hír, ellenkeznek egymással. Talám az
 utolsó nem fog megvalóságosúlni.

Említettük volt egyszer, hogy Kartha-
 génának szerentsétlensége után az insur-
 genseknek egygyik nevezetes vezére *Bolivar*
 onnét néhány száz embereivel 's néhány
 hajókkal a' tengerre kikapván, *S. Domingo*
 szigetére szállott ki *Cayeshez*. Most nem
 tsak a' *Kingstoni* magános levelek, hanem
 a' *Jamaikai* újságok is azt erőssítik, hogy ő,
 magát *Cayesnél* rendbe szedvén onnét 20 ha-
 jókkal, valami 2500 vagy 3000 emberekkel,
 's fegyverrel és egyéb féle hadi készületek-
 kel, ismét vissza evezett a' *Cumanai* és *Bar-
 cellonai* támadók' segítségére.

Az ezen insurgents vidékeket illető tu-
 dósítások azonközben mind igen bizontala-
 nok. Némelyik azt erőssíti, hogy a' *Mo-
 rilló* vezérlése alatt lévő Spanyol Királyi ár-
 máda az insurgensek' vidékeire nagyon elő
 nyomúlván, ott terhes akadályokra talált,
 a' mellyek győzedelmeskedésének útját an-
 nyira ketté szakasztották, hogy ő, magát a'
Magdalena' vize mellett *Monpoznál* lévő
 sántzai megé kénytelenítettett vissza vonni,
 's mint gondolták egész Karthagenaig hát-
 rálói fog. Mások ismét, mint a' *Caracca-
 si* újság is, azt beszélik, hogy egyszer va-
 lamikor, talám nem régen (még a' hónap'
 sints felteve mikor), a' Spanyol tanyaknak

egész lineáját megtámadták az insurgensek *Cumana*' tartományában, 's reggeltől fogva egész délutanni 3 óráig szerentséesen verekedtek, hanem ekkor a' szerentse megfordulván, vissza verettettek, 's több e-félék.

Azon inségek között, mellyekkel a' *Morillo* ármádaja küszködni kéntelenítettik, legnagyobbak az éhség és betegség. Nemely tsapatjai az ármádájának, mellyeket az ország' belsőbb vidékeire küldött vala, ott részenként a' támadók által megseppentettek és megverettettek. A' lakosok, ha ellenségeiket közelíteni látják, a' magok házaikat felégetik, 's magok az erdőkre futnak. *Zimithy* mellett *Morillonak* egy egész osztálya semmivé tétetett, de a' hol a' lakosok között, ő is kardra hányatott 1500 embert.

Brasiliából egy Portugallus tiszt érkezett - meg nem régen *Kaelixhoz*, a' ki azt beszéli, hogy *Monte-Video*' városa, nem tudják, hogy a' *Brasiliai* udvar' közbenjárása által-é, vagy pedig valami más egyéb okok által indittatván, magát a' *Spanyol Királyi* seregeknek alája adta legyen. —

Buenos-Ayresből pedig azt a' nevezést irták *Aprilis*' 2-dikán, hogy *Admirális Browne*, kiről nem régen az a' már eléggé meg hamissított hír terjedett vala el, hogy *Bonapartét Sz. Ilonáról* elszöktette volna, a' *Buenos-Ayresi Republicanusoktól* vagy *independensektől* (mint magokat nevezni szeretik), egy hajós sereggel elküldetvén *Quito* felé, hogy ott külömbkülömb öblökből, a' Királyhoz hűséggel viseltető tengeri vidékeket támadja-meg, minekutánna ezeknek sok kárt tett és néhány hajóikat, 's ezen hajók között egygyiken még a' *Guaquilli* új Kormányozót is elfogta volna, *Febr.* 17-dik napján *Puna* mellett megjelenvén, ott a' viz' torkát oltalmazó sántzokat megtámadta, azoknak ágyuit elhalgattatta, 's nagyobb hajóit hátra hagyván az apróbbakkal a' vizen felfelé kezdett evezni, oly ezézással, hogy *Guaquil* várát is

ágyuztassa és megvegye, hanem szerentsélességére a' hajó, mellyen éppen ő maga ült, megfeneklett, és ő fogságra esett. Hanem, mint mondják, a' Kormányozóért tserében már elbocsátatott.

A' *Brasiliai* udvar is erőssíti a' maga *Amérikai* seregeit. *Május*' 18 - dik napján néhány szállító hajók, egy *Linea* és két *Fregát* hajók által kísértetvén, 6000 emberekből álló fegyveres sereget vitt-el a' *Tagus*' vize' torkából *Brasiliába*.

A' *Meksikói* legőibb tudósítások szerint úgy látszik, hogy itt, az úgy nevezett *Új-Spanyol* országi vidéken, nem oly nagyon szerentsések a' *Spanyol Király*' seregei. *Új-Orleanból* írják, hogy ezek *December*' 15 - dik napján a' *Generális Guadeloupe Vittoria* vezérlése alatt lévő *independens* seregeket *Vera-Cruz* és *Xalapa* között megtámadván, igen heves és véres verekedés után vissza verettettek.

Spanyol Ország.

Madridban halálra ítélték a' *Frantzia* újságok szerint két embert, azért, hogy reájok bizonyosodott, hogy a' *Ferdinandus Király*' élete ellen törekedtek. Az egygyik hajdan hadi biztos volt, kinek *Richard* a' neve; a' másik egy *Prokurátor*, de ennek nem írják a' nevit. Sokan ülnek most fogházban az ugyan ezen bünbe való részvételéért; hajdani *Gerillás* tisztok is néhányan találtatnak köztök.

S á r d i n i a.

A' *Turinban* kijövő *Udvari* újság ilyen szókkal hirdette - ki a' *Didier*' elfogattását: — „*Didier*, az öreg, a' hajdani *Státustanátsnak* egy tagja, a' fiával, a' *Bitangolónak* egy igen különös 's legbuzgóbb pártfogójával egyetemben, az ő *Legkeresztényebb Királyi Felsége*' visszajövedele után néhány hónapoktól fogva minden felé tsapongott szerteszélllyel, részszerént azért, hogy a' maga gyalázatosságát az emberek' szemei elől elvonnyá, rész szerént pedig azért, hogy újabb bünt köhöljön. Annak a' rút özszeesküvésnek fejevé lett vala, a'

anelly nem régen *Grenoblének* környékén kiűtött: de azonban mihelyest eszébe vetette, hogy gyalázatos plánuma el nem sülyhetett, azon iparkodott, hogy a' megérdemlett büntetést szökés által kerültesse el; a' minthogy őtet a' Frantzia előljárók minden iparkodások 's az ő fejére tett nagy jutalomigérés mellett is, kézre sem keríthették. A' *Saint Jean de Mauriennebéli* (Sárdiniai) Királyi Karabélyos Brigada' fáradhatatlan buzgoságának 's rendkívül való iparkodásának lehet egyedül köszönni azt a' szerentsés történetet, hogy ezt a' veszedelmes embert, a' hegyeken való 30 óráig tartott keresés után, végezetre e' hónapnak 16-dik napján éppen a' Frantzia határ mellett *Saint Jean d' Arvében* megtalálta 's el is fogta. Olyan szerentsés vala továbbá az *Aiquebelléi* Brigada is, hogy éppen itt *Aiquebellében* a' *Grenoblei* insurgenseknek egy *Gardin* nevű vezérét megtalálván hasonlóképpen elfogta."

Nagy jutalmak vannak azoknak is ajánlva, a' kik még a' *Vicillei Charvet* nevű városszolgát, egy *Duref* nevű Ex polgármestert, *Dufresne* és *Guillot* nevű, félfizetésen lévő tiszteket, és egy *Leguide-Dusart* nevű lázasztót, kézhez szolgáltatnak.

Mihelyest a' *Grenoblei* támadásnak híre az országnak egyéb részeire megérkezett, a' Prefektusok mindenütt azonnal proklamációkat 's a' nemzeti őrző seregek' nevében olyan nyilatkozatásokat hirdettek ki minden departamentbéli újságok által, mellyekből nyilván kitettzik, hogy az országnak akár melly részében ütött volna ki az igaz jussal bíró országlószék ellen egy olyan támadás, mint a' milyen ez a' *Grenoblei* vala, sohol sem érték volna el céljokat a' lázasztók.

Burgundiában is okoztak vala a' lázasztók egy kis nyúghatatlanságot a' gyengébb gondolkodású embereknek, de nem soká eltsendesedtek mindenek, 's a' lázasztók elfogattatván, a' törvényes székek-

nek által adattattak. A' *Burgundiai*, még a' *Bonaparte'* utolsó rövid uralkodásának idejébéli *Föderátusoknak* *Dubois* nevű híres vezérjek is a' *Saone* mellett lévő *Chalons* városában, kézre került.

Foix városában az *Arriege'* departamentjében, Május' 18-dikán vagy három személyek egygyütt beszélgetvén, valami olyant beszéllettek, hogy azonnal elfogattak 's itélőszék' eleibe vitettettek.

Coutin nevű lovas politziai katona *Clermont* városa mellett Május' 11-dikén egy erdőtske' szélén egy három színű bokrétás kalapú embert elő találván, elakarta fogni, de a' ki pisztolyra kapván, úgy főbelőtte a' katonát, hogy halva bukkant a' földre. Az után a' városban találtató politziai katonák minnyájan a' gyilkosnak felkeresésére mentek.

Párisban ezen tudósításoknak elindulásakor már néhány napoktól fogva foglalatostkodtak a' *Bonaparte'* idejébéli czimezeknek, sasoknak, zászlóknak, 's minden egyéb efféléknek felkeresésében 's összeégetésében. —

Lilléből írják, hogy Generális *Chartran*, a' ki ott Május' 9-dikén egy katona itélőszék által halálra sententziáztatott vala, 22-dikben jó reggel a' fellegrvárban agyonlövetett.

Bellini levelek erőssítik, hogy azon lázasztók között, a' kik *Párisban* elfogattattak, egy, azt a' vallást tette, hogy ő réa az özszeesküvésnek fejei által a' volt légyen bizattatva, hogy egy nagy embert öljön meg. Ezek az átkozott emberek Őt *Tsapás'* névvel nevezték azt a' gonoszságot, mellyet végrehajtani iparkodtak, 's a' melly nevezettel egy 5 tagokból álló nagy familiára czéloztak.

Boissy d' Anglászna is, ki most Frantzia országai *Pair*, elfogták a' fiát. Ez az ifiú ember a' *Bonaparte'* visszajövele után *Al-mustrainspektor* volt; az apját pedig, a' departamentekbe küldözte, mint rendkívül való Biztost, *Bonaparte*. — Ta-

láltatik továbbá az elfogattak között egy *Thiars* nevű Gróf is, *Bonaparténak* egy hajdani Kameráriusa, 's a' ki *Dresdai* Kommandáns is volt. Egyéberánt a' tsendesség *Párisban* ezen történetek miatt tsak egy szempillantatig is meg nem háborodott, 's ennek az özszeesküvésnek egész plánuma igen gyáva módon vala elintéztetve, a' lévén általa czélzásba vétetve, hogy a' játékba *Ánglia* is bele vonattassék, 's annak meghatározása, hogy mitsoda új *Dynastiát* (uralkodó házat) kellessék a' *Frantzia* thronusra ültetni, a' *Régens Princzre* bizattassék.

A' Máj. 22-ikén költ *Párisi* újságlevelek majd mind tsak annak lerajzolásával vannak tele, hogy melly örvendező elragadtatással 's nagy tisztelettel fogadtattak a' magok honnyokba visszaérkezett Képviselők, vagy követek, az otthonlévők által. *Toulouse* és *Nismes* városaik legnevezetesebb módon megkülömböztették ezen tekintetben magokat. *Aldegnier*, *Cardonnel*, 's *Vilette*, a' *Toulousei* volt Polgármester, egész triumphussal mentek-bé ezen városba; az utolsónak megtiszteltetésére még győzedelmi kaput is építették volt, a' mellyen ezen a' szavak olvastattak *Au Maire de Toulouse* (A' *Toulousei* Polgármesternek). A' *Journal General de France* is emlékezett erről a' nagy megtiszteltetésről, de ilyen megjegyzést vetett utánna: —

„Mi is illendő tisztelettel viseltetünk ezen betsületreméltó polgárjaink eránt, hanem tsakugyan, ha az a' leírás, mellyel ez a' megtiszteltetés a' *Toulousei* újságban előadatik, nem szer felett való nagyítás, mi szeretnők ezen esetben a' *Toulousei* lakosok' eleibe terjeszteni ezt a' kérdést: — „Mit tselekedhettek volna ők ennél többet, ha *Angouleme* ő Királyi Hertzegsége, vagy pedig maga Király ő Felsége, a' maga felséges és ditsőséges megjelenésével az ő városokat megtisztelte volna? *Est modus in rebus, sunt certi denique fines.* “

A' *Core-d'Or* departamentjebéli Prefektus olyan hírt vett a' telegrafus által *Dí-*

jonbol Május' 15 - dik napján, hogy a' támadók'seregei, a' mellyek *Grenoble* mellett megverettetvén az erdőkbe vették vala magokat, ott fegyvereiket letették, 's vezérjeiket kiadták, melly után megengedettettedék, hogy honnyokba vissza térhesse nek, de úgy, hogy tsendesen viseljék magokat. Az a' biztosság, melly a' végre állított-fel, hogy azokat a' támadókat megítélje, a' kik sem czimborás társaikat kiadni sem fegyvereiket letenni nem akarják, Május' 15-dikén hozzá fogott a' magamunkájához.

Piemontban valami mostanság oda érkezett idegeneket elfogdostak, sőt a' lakosokra nézve is kemény parantsotatot kaptak az előljárók, hogy nagy vigyázással legyenek réájok, mivelhogy magokviselete által nem tsak gyanura, de többre is okot szolgáltatottak.

Bourges városában néhány lázzasztókat sajdítottak-meg, 's hetet azonnal elfogtak közzülök.

Hertzeg *Wellington* a' maga fő hadi szállásával még mind *Cambray* városában tartózkodik, a' hova minden nap' Kurírok érkeznek hozzá *Párisból*, arról való tudósításokkal, hogy az országnak belső részein miképpen folynak a' dolgok. Az *Orosz* seregek fő vezére Gróf *Woronzow* külömbkülömb katonaparantsolatokat hirdettetvén - ki a' maga szállásán *Maubeuge* városában, a' többek között egygyik által keményen megparantsolta katonáinak, hogy legszorosabb fenytéket tartsanak, de a' lakosoknak is meg, hogy ne szolgáltatassanak okot a' veszekedésre.

„Az *Ánglus* újságok, így szoll a' *Párisi* egygyik újság, azt erőssíték a' magok *Párisi* magános tudósításaik után, hogy *Lavalette Monachiumban* tartózkodna. Egy más *Párisi* újság pedig ugyan ezen dologról szollván, úgy adja azt elő, mint *Ánglus* újságokból merített tárgyat. Eből a' következik, hogy ezen újságírók köz-

zúl egygyik sem tudja, hol van Lavallette.

A' vámosok a' *Belgiumból* Frantzia országba menő útasokat most keményen meg vizsgálják, a' tiltott papirosokra nézve, azért, hogy semmi Belga újságdarabokat bé ne lophassanak, a' mellyek nagy büntetés alatt kitiltattak Frantzia országból.

Egy *Grenoblei* legújabb (Május' 17-dikén kolt) levélben ezeket olvassuk: — „A' *Sárdiniai* Király ezen köztünk kiütött özszeesküvés' alkalmatosságával úgy viselte magát, mint egy jó szomszédnak kötelessége kívánja. Az első hírnek vételére azonnal parantsolatot vettek a' Királyi seregek, hogy minden szoros 's az erdőkre vívő útakat elfoglaljanak, 's minden gyanusnak látszó embert fogságra vigyenek; ezek valának azok a' seregek is, mellyek, mint feljebb is irtuk, *Didiert* elfogták, a' ki már útban is van, mint fogoly, *Grenoble* felé. Azt mondják ezen emberről, hogy leginkább azon fontos tekintet által tudta tsalni 's tsábitani a' népet, mellyet ábrázatjának különös formalása által tud mutatni, mikor a' szükség úgy kívánja. Kevéssel az özszeesküvésnek kiütése előtt *Belgiumban* járt, onnét *Párisba* vévén útját, ott is néhány napokig múlatott. Sokféle kenyérkeresés' módját próbált; utóljára újságíró volt, mellyet *Le Diligent* nevezet alatt adott ki.

B é t s.

Itt ma reggel négy Felsőleges Pátenseket függesztettek ki minden utaszegletekre, mellyek a' Monárkhia' ezután való finansziái állapotját illetik.

Ezen nevezetes Pátenseknek kiadásával már ma nem szolgálhatunk. Kénte-

nek vagyunk péntekre halasztani. Most csak egy pár szóval való jegyzésben fejezhetünk ki ennyit: hogy ezen Felsőleges Pátensek között a' két elsőbbek egy *Nemzeti Bankónak* felállittatását adják elő, 's annak minéműsegit magyarázzák - meg 's terjesztik a' közönség' eleibe.

Ezen Nemzeti Bankónak minden minéműségei négy Szakaszokban adatnak elő. Az első annak Felállittatását és belső tulajdonságait; a' második annak foglalatosságait, 's az ide tartozó minden intézeteket; harmadik annak Jusait és Tartozásait; a' negyedik végezetre, annak a' Státus' Adminisztrációjához képest való állapotját, fejezi ki.

A' harmadik Pátensben az apró vagy rézpénznek a' Conventziós (huszas) pénzhez mérseklett betse, ezeknek a' közönséges kasakba való elvétettetésekét illető tekintetben, határoztatik meg.

A' 4-dikben a' határoztatik meg, hogy a' Státusnak mitsoda jövedelmeit kötelezetnek az adózók, Conventziós pénz, vagy a' feljebb említett Bankó által kiadandó papirossal (bankinotával) fizetni.

Nagy Lotteriai Sorsvonás.

Mitsoda számok nyerték el a' Mile-titz és Saustawa nevű jószágot, 's a' 8000 forintokat, már megirtuk vala.

A' Koltshawka nevű udvart pedig a' 60,551 számú sorscédula nyerte el. Kész pénzben ezek a' számok nyertek jó nagy summákat: A' 722-tő nyert 20,000 forintot; a' 38,560 nyert 4000 — 's az 56,713 — a' 76,140 — a' 24,229 — a' 17,341 — a' 26,256 — a' 29,555 — és a' 38,840, nyertek, egygyik egygyik, 1000 forintokat.

Junius' 1-ső napján adtak Szász forint Huszaspénzért 325 forintot Váltótzédulában.

Bétsben a' Marhahusnak fontja Juniusra 35 krajtzárra határoztatott.

Hazai és egyéb kiegészítő Toldalékok.

A' Magyar Kurir' 44-dik darabjához.

Magyar Ország.

A' Pesti közönséges levelekben ilyen hazai zikkelyek jöttek - ki Május' 29-dik napján: — “

A' szeles de tiszta napok annyira kedveztek a' Pesti vásárra jövőknek, hogy már most a' kirakodó héten mind a' különös szállások, mind a' Vendégfogadók a' sok idegenekkel rakva vannak. — Reményljük tehát, hogy ezen vásár minden tekintetben jó lesz. —

Kassáról. Máj. 20-án. Tudva vagyunk, hogy a' Pesti Magyar Theátrumi Társaság az O Theátrum eladatása után, míg illendő Nemzeti Theátrum készülhetne, a' Hazának egyéb városaiban kívánt szerentsét próbálni, 's így, több Ns. Vármegyéknek kivánságát tellyesítvén, az Intézetnek számosabb Jóakarókat szerezni. — *Egerben* tette első próbáját olly szerentsével, mellynél nagyobbát nem is reménylhetett. — Onnan *Miskolczra* ment állandóbb maradásra. Hol a' közönséges kedvelés nem tsak illendő jövedelmet, hanem olly jó hirt is szerzett neki, hogy mi is régen óhajtottuk ezen jeles Társaságnak játékaikat látni. — Ezen hónap' 15-dikén kezdette nálunk a' játékot a' városi Theátrumon, 's minthogy éppen Ns. *Abauj* Vármegyének akkor közgyűlése vala, szerentsés volt a' Fő Nemeség', 's az öszvegyűlt Rendek', és a' Ns. Város színe előtt magát megmutatni. A' játék jeles bizonyosága lett a' hazafiui nemes érzésnek; mert a' Fő Emberek, a' Nemesség, és a' Városi Tanács, 's előbbkelő Lakosok mint részt kívántak venni ezen nemzeti mulattságban. A' gyűlekezetnek méltóságához képest megkülömböz-

tetett igyekezet látszott a' Tagokban is, mellyel annyira megelegetett az egész Ns. Gyűlekezet, hogy tetszését többszöri szíves tapsolással, 's öröm kiáltással kijelentené. Az első megelegetés a' következő mindennapi játzásra még több Nézőket szerzett úgy annyira, hogy Vasárnap, Máj. 19-dikén, a' sokaság a' Theátrumba bé nem férhetett. Ez világosan megmutatja, hogy Ts. Ns. *Abujvár* Vármegyének Rendei érzik magokban a' Nemzeti méltóságot, és az anyai nyelvnek édességét a' köz mulatóságokban is örömet kóstolgatják. De *Kassa* Szabad Királyi Városának Ns. Tanácsa, és *Érdemes* Polgárjai is ezen Nemzeti Társasághoz mutatott kedvezéseikkel megbizonyították, hogy érdemesek Felső Magyar Ország városai között az első rangra, mellyel eddig méltán ditsekedhettek. Ily hazafiui érzésű Nemes Gyűlekezet a' maga részvételel megerősíti azt, a' mit *Tudós* Báró *Bielefeld* mondott: „*A Theátrum a' szívbe szelidebb erköltsöket tsepegtet; a' Nemzeti pallérozódást hathatósan elősegíti; a' nyelvet tsinosítja, és kellemetesen elterjeszti.*“ Erre nézve kiki méltán óhajtja, hogy ezen Nemzeti Intézet Hazánk' kebelében a' köz segedelmek által állandó talpra állittassék, és a' közép pontból, *Pestről* szembetűnő hasznait mindenfelé kiterjeszthesse.“

Tudományos Dolgok.

Egy igen szükséges könyv'kiadásáról a' Magyar Orvosok' könnyebbségekre, 's a' szülék' szükségekre.

Alól megnevezett, minekutánna *Erdély* Országban öt esztendőig Vármegye Orvosi hivatalt viselvén, számos *Babákat*

tanítottam, 's utóbb itt Pesten sok Orvosi tudományt tanuló Ifjaknak 's Bábáknak gyakorlati óhajtásokat hallottam, mely szerint azok egy jólkészült Bábadoktorságot tanító könyvet kívánnának Anyanyelvünkön, 's egyszersmind a' Hazához vonszó buzgóságtól is lelkesítettven: eltökéllettem magamban hogy ezt az igen szükséges, és lélekbenjáró Tudományt minden azt óhajtó nevendék Orvosoknak, 's szülöttjeiket szerető Anyáknak megelégedésekre, Anyanyelvünkön kidolgozzam, 's az által az idegen nyelveken írt, efféle drága Munkákat, még a' nyelveket értő ifju Orvosoknak is szükségtelenekké tégyem, a' nyelveket nem értőkön pedig Nemzeti nyelvünkkel segítsék.

Ezen szándékomhoz ragaszkodván, kidolgoztam ezt a' betses Tudományt Magyar Nyelven úgy, valamint tehetségem engedte, 's a' mint azt a' rövid időn megjelent Munkám, melly már ezen nevezet alatt —

Szülést - segítő Tudomány,

a' cenzurán is által esett, a' dolgot értő Tudósoknak ítéletek eleibe terjeszti. Követtem ezen Tudományban a' legkésőbbi Systemát 's a' Deák és Német efféle Írókat, kiket a' Magyar Munkában, a' Tzikkelyek alatt, a' Tudósok' kedvéért előszámláltam. Ebben a' munkában, nem csak a' szülés körül előforduló fontos foglalatosságok, hanem az új szülöttnek a' szülés' szempillantatjától fogva való jó gondviselése is nyomosan nagyon előadva, 's ezen kívül még némely olly nyavaják is, mellyek a' Gyermekekágyosokat néha igen rövid idő alatt veszedelemben szokták ejteni, mint p. o. a' Gyermekekágyas - hidegtelelés 's több effélék, mellyek más ilyen szülés' segédelmét tanító könyvekben fel nem találhatnak.

Nemes Magyar Hazák 's ezeknek kü-

lömböző rendű Oszlopai 's szülöttjei! Anyanyelvünkön írt Tudományoknak igaz betsülőji, Jó szülék, és hív Orvosok! Itt van ismét egy tágas út, mellyen iparkodó Nemzetünk' virágzása felé köz igyekezettel mehetünk.

En részemről szívesen törekedtem jót tenni fáradságom által: Légyenek hát olyanok is számosan, a' kik jó igyekezeteimet a' Munkához megkívántató költség' előrefizetésével előmozdítani igyekezzenek. A' Munka 2 kötetből áll, melynek nyomtatása 's az ahhoz készülendő réztáblák is, mellyek a' szülés körül előforduló különböző foglalatosságokat és Eszközöket képzelte-
tik, e' mostani világban, sokba kerülnek: mindazonáltal reménylven az Előfizetők' elegendő számát, az előfizetést a' lehetőségig kevésre, a' két kötet egész Exemplárt csak 10 váltó forintba szabom.

Legszívesebb bizodalommal kérem annakokáért ezáltal mind azokat a' T. T. Urakat, a' kik más esetben is ez vagy amaz kiadott újj könyvre az előfizetést bé szokták szedni, ne sajnálják ez úttal is az efféle előfizetést az Előrefizető Uraktól, 's Aszszonyoktól felvenni, 's azt legkésőbbben is September' 1 - ső napjáig kezemhez szolgáltatni, Pestre a' Serviták' Piatzán az *Urbán házba*. Lehet még előre fizetni ugyantsak Pesten, T. Kisszántói *Pethe Ferentz* Urnál (az új Ürményi-háznál Bálvány utzában; Götter-Gasse Nro. 195) és Könyváros *Eggenberger* Urnál a' Barátok' piatzán. (Bétsben pedig T. Professor *Márton József* Urnál és a' Magyar Kurir' iróinál. Minden 10 Exemplárra ingyen adom a' 11-diket az Előfizetést öszveszedő Uraknak, 's azoknak, a' kik személyesen is 10 vagy többet vesznek. Írtam Pesten, Május hónapban, 1816.

Lugasi Fodor András
Seb 's Orvos - Doktor és szülést. segítő.